

Rahastajate võrgustiku kohtumine
PROTOKOLL nr 3

14.06.2016, Siseministeerium

Juhatas: Ursula Pensa
Protokollis: Aveli Ainsalu
Osalesid: Anniki Rebane (Kaitseministeerium), Anneli Kimmel ja Jaana Lepik (Maaeluministeerium) Ester Timmas (Sotsiaalministeerium) Argo Kangro (Välisministeerium), Katrin Saart (Eesti Teadusagentuur), Gerly Lootus (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium), Agu Laius ja Tarmo Treimann (SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital), Ruth Annus ja Merje Joll (Siseministeerium)

1. Alus? Millisel õiguslikul alusel vabaühendustele toetusi antakse või kavandatakse anda?

Mitmed ministeeriumid tõid välja probleemi, et nn katuserahadel ja ministri antavatel toetustel pole eriseadusest tulenevat alust. Arutleti, kas ja kuidas peaks seda seadustes reguleerima.

SIM ja VÄM ei ole tunnetanud, et peaks olema eraldi seadus, sest Vabariigi Valitsuse seaduse §49 lg 1 p 8 kohaselt on ministri pädevuses otsustada eelarvevahendite kasutamine ning valvata eelarve täpse ja otstarbeka täitmise üle.

Tarmo Treimann: KOP audit tõi välja et VV seadusest oleks parem alus riigieelarve seadus. Halduskoormust aitab oluliselt vähendada volitusnormi kirjutamine seadusesse, siseriiklike toetuste korral näiteks riigieelarve seadusesse. Sellisel juhul hakkaks süsteem sarnanema Euroopa Liidu struktuurivahendite jagamise korrale, kus seadus annab valdkonna eest vastutavale ministriile õiguse kehtestada määrusega toetuste jagamise kord. Muudatuse elluviimisel väheneks iga-aastane käskkirjade koostamise ja kooskõlastamise vajadus.

MEM vajas konkreetsemaid aluseid ja kirjutab vastava volitusnormi sisse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusesse.

2. Vaiete esitamine. Kuidas on reguleeritud eraõiguslike juriidilistele isikutele vaiete esitamine, kellele ei kohaldu haldusmenetluse seadus?

Halduskohtumenetluse seadustik (HKMS) ja haldusmenetluse seadus (HMS) ei ole omavahel seotud seadused. Kõik riigi poolt antavad toetused pole haldusaktid ega haldusülesanded (sõltub sisust). HKMS alusel võib isik vaidlustada kogu riigi tegevust.

HMS KÜSKile ei kohaldu. Sanas KÜSK järgib HMS põhimõtteid ja on kehtestanud alternatiivsed regulatsioonid. SIM-KÜSK lepingu puhul on tegemist tsiviilõigusliku lepinguga. Valdavalt ongi toetuslepingud tsiviilõiguslikud lepingud (sõltuvalt sisust halduseleping). Haldusleping sõlmitakse juhul kui antakse üle haldusülesanne, mida hiljem tagasi võtta ja on loodud volitusnorm. MEM on sõlminud halduslepinguid.

MKM tõi näite kohtulahendist, millega otsustati, et kuna riigieelarveseadus ei näinud ette mingisugust regulatsiooni ministeeriumile eraldatud riigieelarveliste vahendite kasutamiseks, on selle raha kasutamise otsustamine ministri pädevuses ning ühelgi isikul ei ole subjektiivset õigust rahastusele. Tallinna Halduskohus Tallinna kohtumaja kohtumäärus nr [3-11-716/7](#)
Mitmed vaide esitajad on väitnud, et KÜSK peaks järgima HMSi. Võistleva menetluse puhul ei hakka KÜSK lubama taotlusi parandama ja ei rakenda ärakuulamisõigust. Siseministeerium teeb KÜSKile [selgitava kirja](#), miks KÜSKile ei kehti HMS. Samuti tuleb KÜSK vabastada vaidelaadsetest, koormavatest kirjadest. Rahastajatele suur koormus, kogu aeg vastata ja

selgitada. Kolmandale kirjale ei tule enam vastata. KÜSK kohtleb taotlejaid võrdselt, on ratsionaalsed erisused (miks ei tohi puudusi kõrvalda, miks võistlev menetlus) kohus ei pruugi menetlust algatadagi. Otsuseid saab vaidlustada nii nagu konkursitingimustes kehtestatud.

MEMis tõi näite kohtulahendist (HMS vs EL ühise põlumajanduspoliitika rakendamise [seadus](#)), mille kohaselt tuleb lubada puudusi kõrvaldada. Tegemist oli kuni 2015. a kehtinud EL ühise põlumajanduspoliitika rakendamise seaduse reeglite alusel aset leidnud kohtuvaidlusega puuduste kõrvaldamise teemal. Tolleaegne EL ühise põlumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 59 lg 2 nägi ette, et haldusorgan võib taotlejale puuduste kõrvaldamiseks tähtaega andmata jätta taotluse läbi vaatamata, kui ei ole taotleja esitanud toetuse taotlemiseks kõiki käesoleva seaduse alusel nõutavaid dokumente või kui taotlus ei ole vormikohane. Lisaks nägi sama § lg 4 ette, et haldusorgan määrab taotlejale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks, kui taotluses on ilmsed ebatäpsused. Ilmseteks ebatäpsusteks on vead sellistes andmetes, mille alusel ei otsustata toetuse andmist ega arvestata selle suurust. Kohtu tõlgendus nimetatud sätete osas on leitav Tartu Ringkonnaotsuses [nr 3-10-3020](#).

Tarmo Treimann: kas otsuse motivatsioon (hindepunktide alusel rahastamine) on piisav kui avaldatakse lävend ja keskmine hinne? KÜSK tahab taotlejaid arendada, andes tagasisidena tähelepanekud ja märkused/soovitused. Kahjuks kiputakse ka soovitusi vaidlustama. On see motivatsiooni osa, mida vaidlustada või info teadmiseks? Kuna kõik rahastusotsused on motiveeritud (avalikes huvides, arvestades õiguslikke-, faktilisi- ja kaalutusasjaolusid), on otstarbekas anda tagasiside edaspidi soovituslikuna, eraldi dokumendina vormistatuna.

Näiteks Sotsiaalministeerium maksab katuserahad käskkirja alusel ning lepingut ei sõlmita. Teostatakse kontrolli.

3. Millist infot peaks väljastama? Avaliku teabe seadus. Hindamiskomisjoni liikmete nimed. Konkursi detailed tulemused

Kellele tuleb avaldada konkreetse projekti hindajate nimed? Osalejaid jäid eriarvamustele.

Üldised seisukohad:

- Avaldada tuleb hindamiskomisjoni koosseis ja taotleja teab, et tema taotlust hindavad pädevad isikud. Hindajad deklareerivad oma sõltumatus. Vaidlustajatele ei tule öelda, kes konkreetset hindas konkreetset taotlust, info tuleb avaldada ainult kohtule.
- KÜSK hoiab hindajate kogu avalikuna. Kaitseministeerium ei saa avalikustada ka hindamiskomisjoni liikmeid, sest kõikide töötajate nimed pole avalikud.

Mitu koosolekul osalejat jäi seisukohale, et kui isik soovib saada infot, kes nimeliselt tema taotlust hindas, siis tuleks talle see info anda.

4. Kellele? Kas vabäühendustele antavad toetused on mõeldud üksnes sellistele isikutele ja selliste tegevuste toetamiseks, millele ei kohaldu riigiabi reeglid? Riigivahendite eraldamine objektiivsetel alusel ja võrdsetel võimalustel vs suunatud toetused

Vaja on käsitleda riigiabi temaatikat. Kui SOMis määratud toetus ministri käskkirjaga, siis õigusosakond vaatab ja deklareerib vajadusel toetuse riigiabi registris. Kuidas anda taotlejatele infot, mis on riigiabi ja mis on vähese tähtsusega abi? Andja peab otsustama, mis on vähese tähtsusega abi. Toetuse isu põhjal otsustakse, kas see mõjutab konkurentsi.

Otsustati:

1. Järgmine kohtumine toimub septembri lõpus. Teemadeks on topeltfinantseerimise kontrollimine, riigiabi, taotluste keskkonnad, HMN ja katuserahad.
2. Ursula edastab võrgustiku liikmetele kontaktisikute nimed, kellega saab ühendust võtta topeltfinantseerimise kahtluse kontrollimiseks.